

Tobaksbruk i länet

Professor Rosaria Galanti

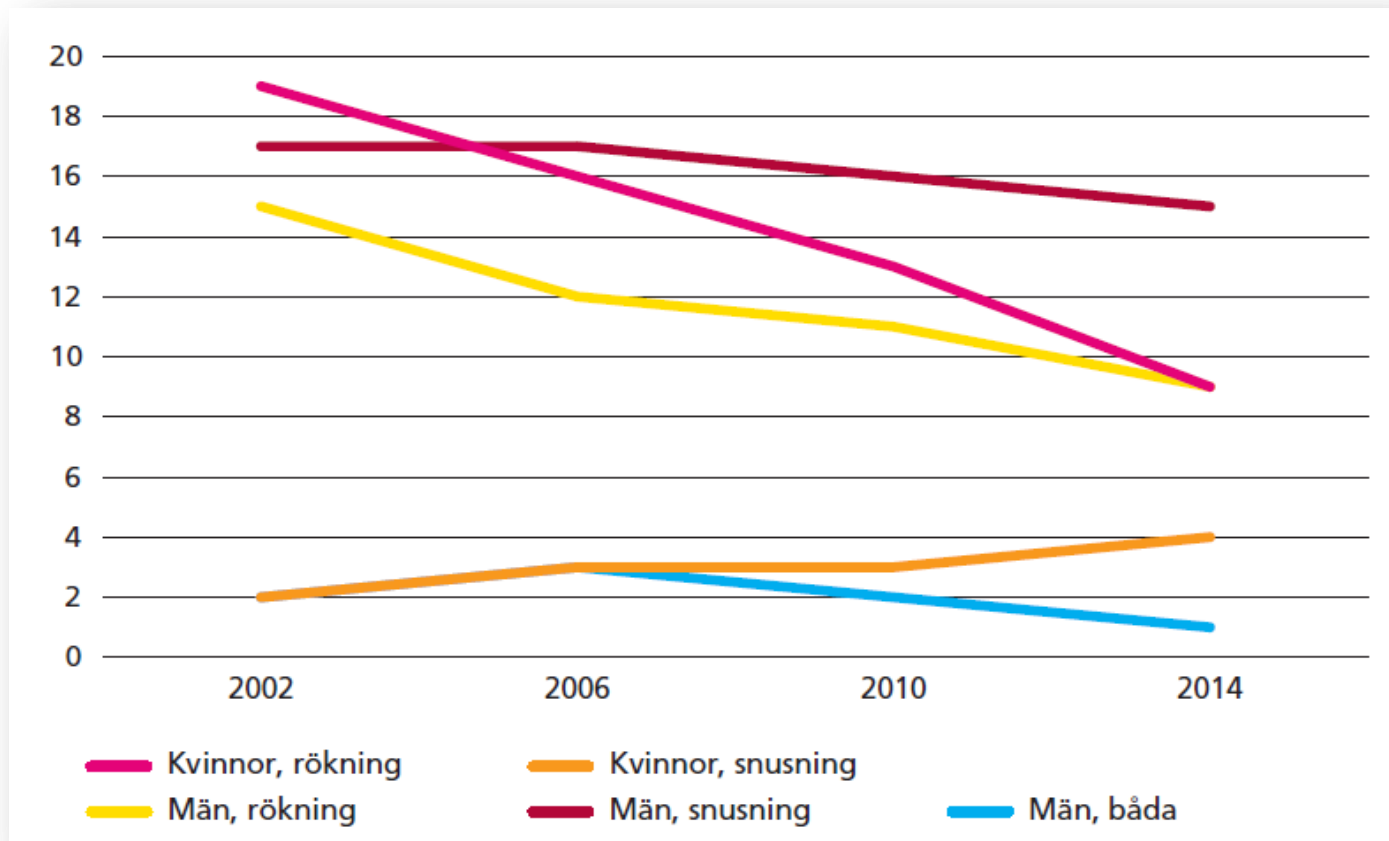
Metodutveckling och utvärdering, CES

Hälsoeffekter av tobak

- Tobaksrökning orsakar cirka 8% av sjukdomsburden (Sverige, 2013)
  - Varav 0,1% orsakas av passiv rökning
- Tobaksrökning riskfaktor för ca 40 olika sjukdomar
  1. Cancer
  2. KOL
  3. Hjärt-kärlsjukdom
- Kunskaper om snusets hälsoeffekter ofullständiga
  1. Snusbruk under graviditet innebär risker för fostret
  2. Associeras med ökad risk för cancer i matstrupe, bukspottskörtel och dödlig hjärt-kärlsjukdom

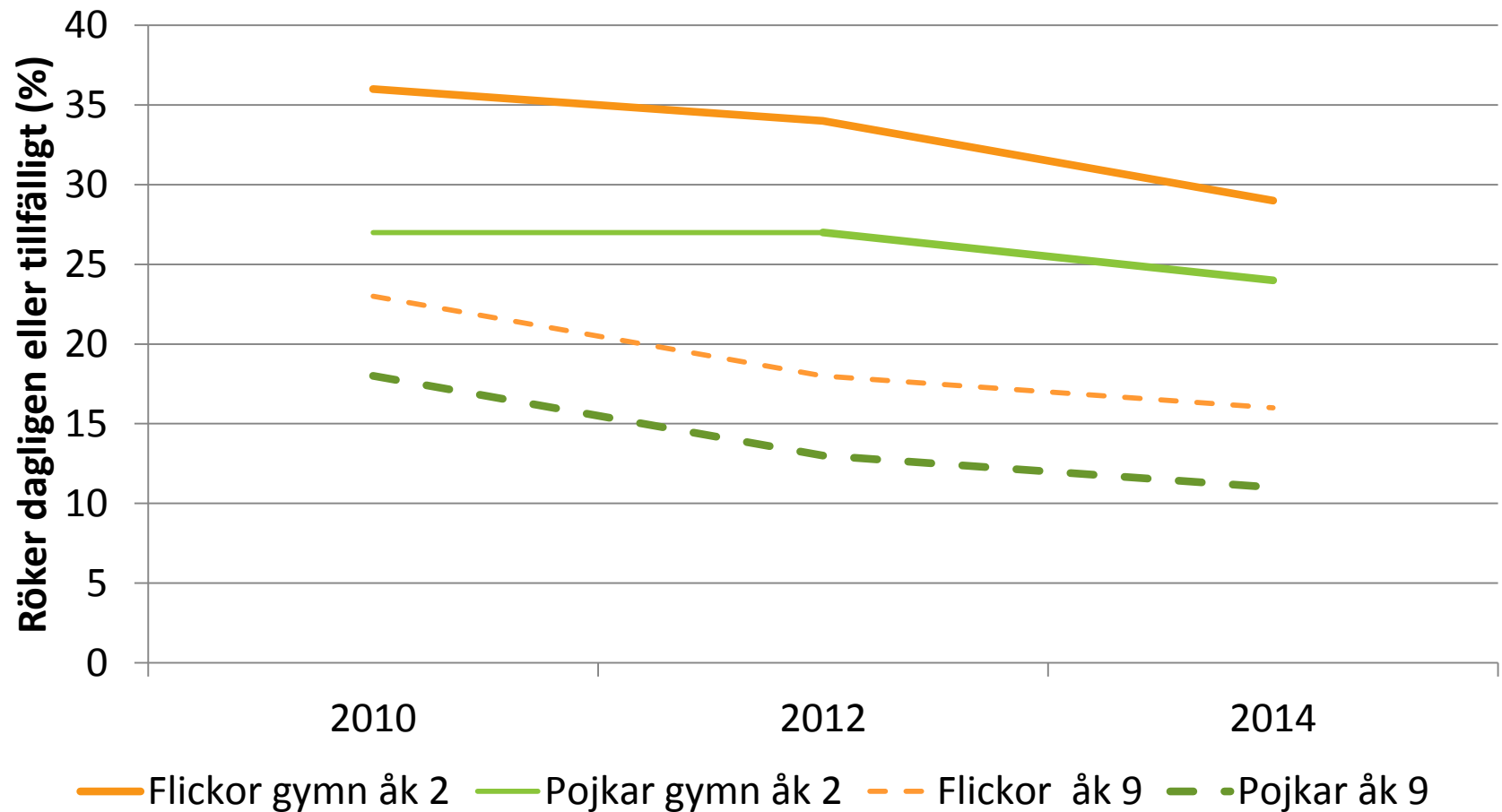
Dagligt tobaksbruk bland vuxna (%), Stockholms län 2002-2014

Källa: Stockholms läns landstings folkhälsoenkät

Tobaksrökning bland unga, Stockholms län 2010-14

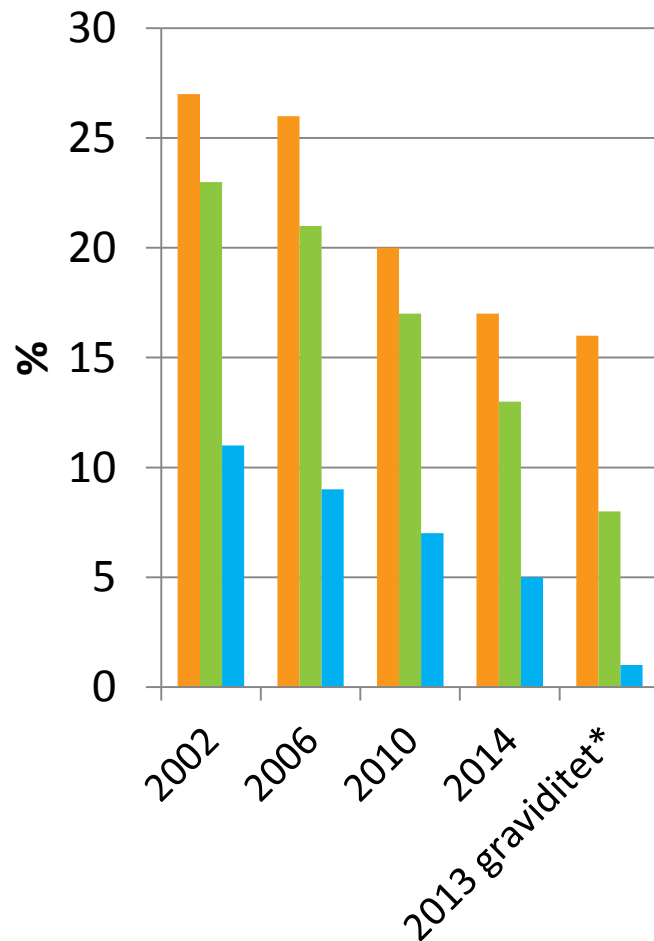
Källa: Stockholmsenkäten

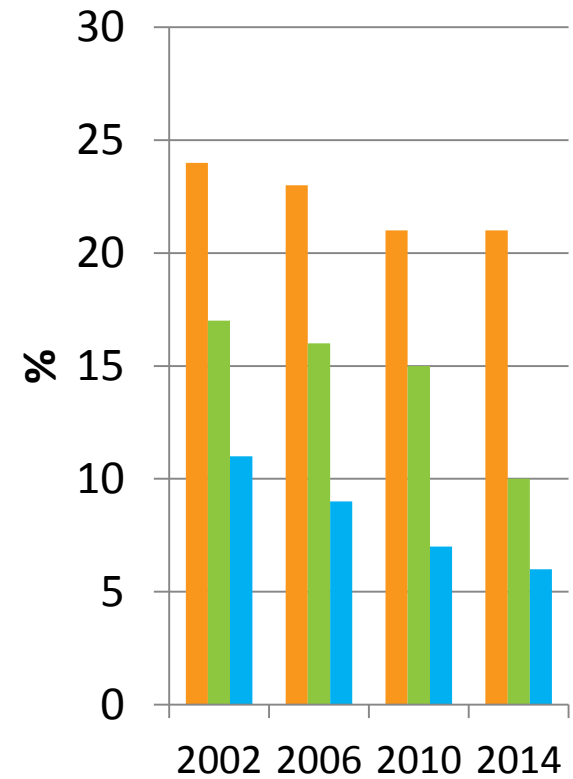
Andel dagligrökare efter kön och utbildningsnivå

Källa: Stockholms läns landstings folkhälsoenkät, Medicinska födelregistre

Kvinnor

Män

Varför blir det så?

- Tillgång till stöd
  - Tid
  - Inkomst (t.ex. nikotinersättning)
- Acceptans
  - Medicinskt tillstånd
  - Vårdens roll
- Motstyrkor
  - Låg S-E gör samma antal försök men misslyckas oftare*
  - Stressfaktorer ** ***
  - Brist på stöd i omgivning***

*Kotz D. et al. Tob Control. 2009;18(1):43-6 ** Slopen N et al. Cancer Causes Control. 2013;24:1849-63

***Businelle M. et al Health Psychol. 2010 29(3): 262–273

Vilka insatser bör prioriteras?

Miljöbaserade insatser	Individbaserade insatser		
	Universell	Selektiv	Indikerad
Prisökning	Skolbaserade undervisningsprogram	Screening och motiverande samtal i skolan, ungdomsmottagningar, mm	Screening och enkla råd i vården
Rökförbud inomhus i allmänna platser	Media kampanjer		Professionell rökavvänjning
Försäljningsförbud till minderåriga			Läkemedel
Reklamförbud			Telefonbaserad rådgivning
Neutrala cigarettpaket			Snusavvänjning
Varningstexter/varningsbilder på förpackningar			
Storlek av cigarettpaket			
Lokala policy (t.ex. skolpolicy)			

Stark evidens

Lovande/måttlig evidens

Svag/otillräcklig evidens

Några resultat från en pågående litteraturöversikt

- Intensiv rådgivning effektivare än minimala intervention eller information
- Effekt ungefär lika stark i alla sociala grupperingar
- Men: övergående effekter bland lågutbildade/låginkomsttagare

Några resultat från en pågående litteraturoversikt

- Personlig eller telefonkontakt lika effektiva
- Typer av stöd som ökar effektivitet (indicier)
  - Läkemedel
  - Hälsosfrämjande insatser utöver rökavvänjning
  - Intensivitet/proaktivitet
  - Grupp

Utmaningar

- Att nå flera
  - Information
  - Tillgänglighet
  - Kulturellt anpassad kommunikation
- Att skapa effektivare stöd
  - Kulturella faktorer
  - Hänsyn till vardagslivs stress, diskriminering*mm.
    - Global hälsofrämjande insatser?
  - Återfallsprevention
  - Intensitet